

Udruženje „MASTER MENADŽERA U SISTEMU ZDRAVSTVENE ZAŠTITE (MMZS –  
www.zdravstvenimenadzment.org.rs)“ predstavlja projekat

**Razgovori – pregovori – dogovori – ugovori (RPDU) -10 (deset) integrativnih  
tema**

**kroz koncept**

**ZNAČAJ I ULOGA OPŠTINE – LOKALNE SAMOUPRAVE ZA PREGOVORE O  
STANDARIZACIJI ZDRAVSTVENIH I SOCIJALNIH POSTUPAKA, MERA I USLUGA  
UZ OBAVEZUJUĆE MERE ZA OČUVANJE ČOVEKOVE OKOLINE KAO OSNOVA  
INTEGRATIVNIH PROCESA PROSTORA „ZAPADNOG BALKANA“**

**BEOGRAD, SEPTEMBAR 2019.GODINE**

**AUTOR:**

Msc Milorad Jovanović, Predsednik Udruženja MMZS

***Kooautorsko –implementatorski poslovi:***

Dr med Jovanović Miloš

***Organizaciono-tehnička redakcija:***

Jasmina Cazinkić

***Stručni konsultanti:***

1. Msc Nataša Baždar, Predsednik Skupštine MMZS
2. Msc Nemanja Majstorović, Potpredsednik Udruženja MMZS
3. Jelena Nebrigić, Nadzorni odbor
4. Msc Sandra Pejčinović, Sekretar Udruženja
5. Msc Milena Ranković, Predsednik Upravnog odbora
6. Msc Predrag Živanović, Istraživački odbor

## SADRŽAJ

Strana

<b>CILJEVI PROJEKTA RPDU</b>	<b>5</b>
<b>1. POJAM ZAPADNOG BALKANA</b>	<b>6</b>
<b>1.1. Procena – benefit realizacije RPDU</b>	<b>8</b>
<b>2. LOKALNA SAMOUPRAVA</b>	<b>9</b>
<b>2.1. Otežavajuće okolnosti u radu lokalnih samouprava</b>	<b>9</b>
<b>2.2. Nacionalni Savet za Integrativne poslove – NSIP</b>	<b>12</b>
2.2.1. Predlog unutrašnje organizacije načina rada, obaveza i prava članova NSIP	12
2.2.2. Rukovodeće strukture NSIP	15
<b>3. PREDLOG PROCEDURE ZA FORMIRANJE „NACIONALNOG SAVETA ZA INTEGRATIVNE POSLOVE“ – NSIP</b>	<b>17</b>
<b>3.1. Predlog postupka organizacije NSIP</b>	<b>17</b>
<b>Z a k l j u č a k</b>	<b>20</b>
<b>PLAN REALIZACIJE PROJEKTA RPDU</b>	<b>23</b>
<b>4. PREDLOG NAČINA KONSTITUCIJE UČESNIKA RPDU-a</b>	<b>24</b>
<b>I RAZGOVORI</b>	<b>24</b>
<b>4.1. Opšte obaveze organizatora sastanaka RPDU</b>	<b>26</b>
<b>4.2. Formiranje pregovaračkih timova</b>	<b>27</b>
4.2.1. Prava i obaveze pregovaračkog tima	27
<b>4.3. Medijatorska grupa</b>	<b>28</b>
<b>4.4. Prevodilačko-tehnička grupa</b>	<b>29</b>
<b>4.5. Organizacija i dnevni red Inicijativnog sastanka</b>	<b>30</b>
4.5.1. Inicijativni sastanak	30
4.5.2. Obavezujući uslovi organizacije pregovora	30
<b>II PREGOVORI – DOGOVORI</b>	<b>32</b>
<b>5. TEME PREGOVORA</b>	<b>32</b>
<b>5.1. Opšti principi na kojima se zasnivaju teme pregovora</b>	<b>33</b>
5.1.1. Kategorizacija stanovništva	33
5.1.2. Definisane zdravstvenih i socijalnih potreba stanovništva i paketa usluga	34
5.1.3. Prostor, kadar i oprema u zdravstvenim ustanovama	34
5.1.4. Standardizacija/Akreditacija zdravstvenih ustanova i formiranje mreže ZU	34
5.1.5. Socijalna zaštita za ranjive/ugrožene grupe	34
5.1.6. Međuopštinska saradnja za definisanje specifičnosti potreba stanovništva na teritoriji opštine	35

5.1.7.	Definisanje pravnog okvira za programe zdravstvene zaštite i socijalne zaštite	35
5.1.8.	Procena potrebnih finansijskih sredstava i stabilnih izvora finansiranja	35
5.1.9.	IT u zdravstvu	36
5.1.10.	Ekologija	37
<b>III</b>	<b>UGOVORI</b>	<b>38</b>
<b>IV</b>	<b>PREDLOG REALIZACIJE SADRŽAJA POVELJE</b>	<b>38</b>

## CILJEVI PROJEKTA RPDU – 10 INTEGRATIVNIH TAČAKA (u daljem tekstu RPDU)

1. Da prepozna trenutno stanje i promoviše značaj opština (lokalnih uprava) u budućim integrativnim procesima prezentacijom realnosti trenutnih uslova u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite kao i očuvanja životne sredine (ekologije), u kojima egzistira celokupno stanovništvo “Zapadnog Balkana”
2. Da promoviše značaj i ulogu formiranja **stručnih tela (organa)** lokalne samouprave koji verifikuju faktičko stanje stvari i u stanju su da pripreme i sprovedu kvalitetne i realno održive projekte uz transparentnost u toku realizacije istih, a u cilju unapredjenja stanja u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite kao i očuvanja životne sredine
3. Da o svojim iskustvima, nedostacima i realnim kapacitetima, institucionalnim načinom ostvare razmenu iskustava i saradnju sa okolnim, regionalnim i drugim opštinama u okruženju, u cilju iznalaženja jedinstvenih modela kao uslova razvoja putem integracije
4. Da promovišu značaj i ulogu porodice izgradnjom specifičnih i zajedničkih standarda u cilju njene zaštite, a kroz usvojeni jedinstveni model iz oblasti zdravstva, socijalne zaštite i ekologije kao favorizujući uslov opšteg napretka
5. Da se u skladu sa svojim mogućnostima aktivno uključe u borbu protiv majorizacije etničkih grupa i drugih zajednica na svojoj teritoriji kao i teritoriji drugih opština - regiona, prepoznajući takve procese kao apsolutno neophodne za regionalnu integraciju
6. Da lokalne uprave – opštine u skladu sa svojim mogućnostima realizuje pomoć drugim opštinama regiona, kao i da prihvate pomoć istih, prepoznavajući i prihvatajući ove procese, isključivo kao vid regionalne saradnje i integracija
7. Da svoju aktivnost sprovodi u skladu sa odlukama političkih elita i zvaničnih državnih struktura matičnih država uz uzajamno poštovanje i koordinaciju u radu
8. Da RPDU postane model integrativnih aktivnosti i u drugim oblastima kao što su: kultura, ekonomija, obrazovanje, turizam, sport idr. za teritoriju “Zapadnog Balkana”
9. Da realizacijom projekta RPDU budu formirane i podržavane u radu jedinstvena rukovodeća tela iz određenih oblasti, za teritoriju “Zapadnog Balkana”, koje će se baviti temama zdravstva, socijalne zaštite i ekologije, a koje će samostalno ili kroz aktivnost sa drugim telima identično formiranih, iz raznih oblasti društvenog života ostvariti integrativne procese realizacijom sadržaja iz potpisanih ugovora
10. Da postane model rešavanja problema i sprovođenja integrativnih procesa u oblastima van Zapadnog Balkana
11. Da ostvari realnost **da jednom započeti pregovori** po poznatoj dinamici, kao i strukturi učesnika moraju biti završeni u predviđenom roku, a da je rezultat otvorenosti i želje učesnika za uspehom u pregovorima determinisana kvalitetom sadržaja potpisanih ugovora.

## 1. POJAM “ZAPADNOG BALKANA”

Prisutan u današnjim međunarodnim procesima, ovaj pojam odudara od geografskog pojma Balkan, i više je eksploatisan ili promovisan kao termin za regiju koji kao celina nije integrisana u Evropsku uniju (u daljem tekstu EU), ali sa više ili manje izraženom željom političkih elita i stanovništva, da se integriše u istu.

Navedni prostor (uz prostor R. Slovenije i R. Hrvatske) je bio poprište velikih međuetničkih sukoba sa katastrofalnim posledicama, od kojih je jedna, veliki broj interno i interno-raseljenih (cca 1.000.000 lica).

Posledica pomenutog je nasilna izmena etničke strukture stanovništva u određenim opštinama, regijama, koje i danas zbog navedenog predstavljaju ekonomski i društveni problem čitavog prostora, Zapadnog Balkana.

Dodatni izvor nestabilnosti predstavlja postojanje opstruktivnih mera i procesa za povratak interno i interno-raseljenih lica u svoje domove, odnosno onemogućavanjem raspolaganja svojom imovinom.

Navedeni procesi su u suprotnosti i sa opšte prihvaćenim pravom na **svojinu** koji se smatra univerzalnom tekovinom civilizacije.

Pomenuti procesi su u suprotnosti i sa lokalnim (državnim) zakonima koji samo formalno promovišu idealno a ne faktičko stanje, ali i sa temeljnim principima na kojima počiva povelja UN, a koja garantuje:

1. *Pravo na život*
2. *Pravo na stanovanje*
3. *Pravo na rad*

Konkretna ugroženost se ispoljava prvenstveno pretnjom po fizički integritet u pokušaju povratka pojedinca (porodice), prinudjenog/e da se iseli na drugo stanište. Na novoj lokaciji takvo lice mora otpočeti proces izrade dokumentacije koja omogućava boravak i minimum zdravstvene zaštite, socijalne pomoći i prava na smeštaj, kao uslova svog opstanka.

Navedeni proseci se stavljaju na teret, kako novih lokalnih tako i nadležnih državnih struktura, koje integracijom ovakvih lica, otpočinju njihovo uključivanje u postojeći sistem prihvatajući tako sve nastale ali i buduće troškove.

Onemogućavanje prava na rad proteranih lica ogleda se u odsustvu pristupa vlastitim dobrima (kuće, firme u vlasništvu, poljoprivredno zemljište) pri čemu teret podnosi primalac proteranih lica, dok stečene vrednosti (privatno vlasništvo) ostaju nedostupne odnosno postaju predmet upravljanja i korišćenja onih struktura koje upravljaju teritorijama sa kojih su lica proterana (devlastacija).

Prostor “Zapadnog Balkana” karakteriše disproporcija u ekonomskom razvoju pojedinih regija, oblasti odnosno lokalnih samouprava (opština). Navedene celine relativno često čine domicilno stanovništvo različitih kulturoloških odnosno verskih pripadnosti, što u postojećim lošim ekonomskim uslovima uz odsustvo adekvatnog i stručnog rukovodećeg opštinskog profesionalnog kadra, kao i nedovoljnog angažovanja političkih elita, dovodi do dodatnih nestabilnosti i napetosti u čitavom regionu.

Teritoriju „Zapadnog Balkana“ naseljavaju pripadnici: srpskog, albanskog, bošnjačkog, makedonskog i crnogorskog naroda. Domicilnom stanovništvu pripadaju i populacije: hrvatskog, mađarskog, rumunskog i bugarskog naroda, u procentu manjem od 10% odnosno 7% (ukupnog broja stanovnika), a čije su matične države članice EU, kao i pripadnici raznih etničkih grupa i zajednica.

Navedena činjenica obavezuje većinske narode da celokupnu političku aktivnost usaglase sa interesima pomenutih populacija stanovništva, kroz favorizovanje modela **pozitivne diskriminacije**, ali i da manjinske strukture budu aktivan faktor integrativnih procesa, a ne njihov oponent i kočničar.

## 1.1. Procena – benefit realizacije RPDU

Pristupanje EU, podrazumeva usaglašavanje i standardizaciju velikog broja aktivnosti sveobuhvatnog sadržaja celokupnog stanovništva pojedinih država koje se formatizuju zakonskom regulativom, u skladu sa važećim standardima u EU.

Bitno je istaći važeći uslov, da članstvo u EU mogu ostvariti isključivo države, a ne oblasti kao što je “Zapadni Balkan”. Ova činjenica može biti favorizujući faktor oponentima koji su protiv bilo kakvih razgovora i dogovora zapadno-balkanskih naroda (država), u cilju otpočinjanja regionalnih integrativnih procesa.

Medjutim, standardizacija mera i aktivnosti iz navedenih oblasti: zdravstvo, socijalna zaštita i ekologije (i drugim oblastima), odnosno usaglašena i opšteprihvaćena stanovišta koja važe u EU i njihova realizacija formatizovana kroz obavezujuće ugovore, je korak bliže članstvu!

Predviđene aktivnosti RPDU približavaju se i usaglašavaju sa propisima EU, uz benefit da svaka opština – regija oblasti “Zapadnog Balkana” ostvari podjednaku važnost i prepoznatljivu ulogu i značaj, u tim procesima, čime se umanjuju sadašnje evidentne razlike medju njima.

Ovim aktivnostima se skraćuje vreme potrebno za usvajanje i sprovođenje standarda neophodnih za pristupanje EU, ali i uspostavlja bliska saradnja svih lokalnih jedinica samouprave (opštine) Zapadnog Balkana, kao jedinstvene oblasti u cilju sledećih integrativnih procesa (EU...).

Navedenim aktivnostima se dodatno primoravaju, kako lokalne tako i nadređene političke elite, da sagledaju realno stanje i postignut nivo u oblasti integrativnih procesa u delovima svojih država, oblastima, opštinama, a kako bi svoje dalje planove i aktivnosti realizovali na osnovu faktičkog stanja uz minimalnu mogućnost politikantskog nastupa.

Prezentacijom i prikazom faktičkog stanja i realnim prioritetnim problemima se postiže smanjenje uloge i značaja interesnih grupacija, koje favorizuju neposredno i prevashodno svoje interese, kako lokalnih tako i međunarodnih, a koje deluju dezintegracionim postupcima i metodama, što je u suprotnosti sa neophodnim procesima integracije kao uslova opstanka teritorije “Zapadnog Balkana”.

## 2. LOKALNA SAMOUPRAVA

Lokalne samouprave (opštine) kako zbog ekonomskih, tako i drugih manjkavosti (nedovoljno ažurirani podaci o stanovništvu, neuposlenost adekvatnog kadra...) su prinudjene da podležu uticaju svojih političkih elita, koje određuju veličinu budžeta za njihovu aktivnost, a što se reperkutuje na izradu i realizaciju nedovoljno preciznih planova, vezanih isključivo za lokalne teme bez objektivnog sagledavanja potreba za saradnju sa susednim opštinama, odnosno opštinama u regionu.

### 2.1. Otežavajuće okolnosti u radu lokalnih samouprava

Veliki uticaj od strane nadređenih političkih struktura prema lokalnim samoupravama ogleda se u limitiranoj inicijativi, a koje bi lokalne strukture želele i mogle sprovesti u cilju eventualnog ostvarenja benefita integrativnim procesima u svom okruženju.

Nedovoljan stručan kadar uglavnom postavljen od strane političkih elita koji ne ažurira realne podatke na validan i transparentan način, i tako ne donosi realne planove i projekte, jeste stvarnost koja je bitan uslov za nesprovođenje integrativnih procesa, uz posledicu čestog nenamenskog i nesvršishodnog trošenja sredstava.

Uz prisustvo aktivnosti interesnih grupa zainteresovanih za ostvarenje isključivo svojih ciljeva, a shodno značaju koje imaju (ekonomski...) u ovakvim okolnostima nesporno se dolazi do zaključka da realizacija integracija u regionu stvarno ostaje u sferi **neostvarivog**.

Već započeti integrativni procesi bivaju proglašavani nevalidnim a time i nesvršishodnim, izazivanjem političkih kriza, koje u različitim vremenskim intervalima rezultiraju izborom novih rukovodećih političkih upravljačkih struktura. U sadašnjoj ustavnoj organizaciji matičnih država (Zapadni Balkan) isključivo skupštine i vlade, imaju ingerencije u pregovaračkim procesima, odnosno procesima integracija. Ovaj često korišćen scenario u regionu, kao posledicu ostavlja stvarnu izolovanost, kako stanovništva matičnih država, tako i njihove bliže i dalje dijaspore.

Navedene aktivnosti u tzv. **stalnim promenama**, u praksi podrazumeva “vraćanje na početak”, uz retko prihvatanje već ostvarenih pozitivnih rezultata na kojima bi stvarno trebalo ostvariti nastavak aktivnosti.

Ovakvo stanje ogleda se u stalnim reformama koje sem formalnog rada tzv. “reformatora” ne donosi nikakav napredak.

#### *Primer: Model 1*

- Prepoznat kao “reformatori reformi za reformu reformisanih reformi” = ? (rezultat)

#### *Primer: Model 2*

- Formiranje radne grupe, za formiranje radnih grupa, sa radnim grupama formiranim za posebne aktivnosti radnih grupa, kao i radne grupe za nadzor radnih grupa...radnih grupa... radne grupe za formiranje “medjuresorne grupe”, za nadzor posebnih medjuresornih grupa..., medjuresorne grupe za formiranje agencije koja nadzire rad medjuresornih grupa..., posebnih grupa..., radnih grupa za **REFORMU REFORMISANIH REFORMI = ? REZULTAT**

Prezentovane aktivnosti kroz ova dva modela su često u praksi prisutne na prostoru “Zapadnog Balkana”, gotovo 70 godina, a procenjene kao “uspešne i produktivne” su i danas u širokoj primeni, uz veliku podršku i angažovanje u njihovom opstanku, kako domaćih tako i inostranih interesnih grupa.

Savremeni menadžment, na koji se često pozivaju političke strukture koje podržavaju pomenute aktivnosti, zapravo ovakvo stanje prepoznaje kao **“realizaciju forme, a NE suštine i realne produktivnosti”**.

Reč **nekonzistentnost** koja je diktirana, ali i diktira suštinu, a podrazumeva stvaranje nejasnog i neartikulisanog stava o potrebi realizacije integracija, ujedno je i odrednica trenutnog položaja u kome se narodi Zapadnog Balkana nalaze.

Uz nedovoljno iskrenu i stvarnu želju, a koja podrazumeva asimetrične uslove uz stalno nametanje dodatnih zahteva od strane EU, narodi Zapadnog Balkana ostaju u velikoj nepoznanici u kom pravcu čitav region treba da krene, a da bi se položaj celokupnog stanovništva mogao popraviti i unaprediti.

**Ozbiljne i brojne analize pokazuju i prezentuju stav da su integracije neophodni procesi i da će biti osnov budućih svetskih aktivnosti kroz čitav 21.vek. Narodi (države) koje su oportune ovakvim procesima, sigurno neće ostvariti prosperitet, odnosno će realno ugroziti i svoj opstanak (s;1).**

**Na osnovu iznetog, predlog da narodi Zapadnog Balkana otpočinu i sprovedu integracije u svom regionu, se čini apsolutno neophodnom i realnom potrebom, obzirom na političko i ekonomsko stanje, kako unutar regiona, tako i van njega (s;2).**

Oblasti zdravstvene, socijalne i ekološke zaštite zahtevaju minimum procesa ostvarene integracije i saradnje opština regiona, u cilju npr.: sprečavanja infektivnih oboljenja (epidemija), ravnomernu i dostupnu socijalnu zaštitu u cilju sprečavanja dodatnih migracija, kao i sprečavanja ekoloških akcedenata i sanaciju posledica prirodnih nepogoda koje su šira opasnost i prevazilaze lokalne granice.

Projekat “RPDU” realizaciju zasniva na jačanju **stručnih lokalnih struktura vlasti**, a čiji članovi moraju posedovati adekvatno znanje iz navedenih oblasti i baviti se isključivo konkretnom tematikom, kao što su:

1. *Zdravstvena zaštita stanovništva*
2. *Socijalna zaštita stanovništva*
3. *Briga i zaštita čovekove okoline*

Sastav navedenih tela moraju činiti isključivo **stručnjaci** iz navedenih oblasti na čelu sa odgovornim licima za njihov rad, a njihove aktivnosti vezane su za:

- *prikupljanje neophodnih podataka (standardizovani modeli)*
- *izradu realnih planova i programa (jasni ciljevi i nosioci)*
- *uspostavljanje kontinuiranog načina kontrole realizacije poslova iz programa (nezavisna stručna tela)*
- *prezentacija ostvarenih rezultata (uvid javnosti)*
- *maksimalno racionalno i transparentno korišćenje resursa, isključivo u skladu sa planiranim aktivnostima*

Formirani planovi i programi moraju biti implementirani u **“Opšti plan rada” svih lokalnih samouprava.**

Pomenuti planovi i programi moraju sadržati konkretne i realne procene o potrebama za saradnjom sa opštinama regiona i težnjom ka standardizaciji neophodnih mera i postupaka u cilju njihove realizacije, a što se ostvaruje samim učešćem većeg broja učesnika (opština).

Iskustvo u dosadašnjem radu lokalnih samouprava nameće formiranje novog **političkog Organa** (tela) matičnih država, a koje bi se, u ime celokupnog matičnog naroda (matična država i dijaspora), bavilo analizom svrhe i benefita integrativnih procesa. Takođe, analiza tačno dogovorenih obaveza, kao i njihov postupak realizacije u skladu sa ugovorenim, bio bi bitan delokrug rada ovakvih političkih tela.

Novoformirani formalni politički organ bio bi u obavezi da saradjuje sa Vladom i Skupštinom matične države i dijaspora, ali bi u slučajevima kao što su političke krize, izbori i druge nepovoljne okolnosti, mogao na osnovu svojih posedujućih ingerencija neometano i u punom kapacitetu nadzirati pregovaračke procese, odnosno biti permanentan stožer prethodno dogovorenih i usaglašenih integrativnih procesa i aktivnosti.

Pomenuti politički Organ objedinjavao bi rad mnogobrojnih postojećih političkih struktura i tela, vezanih za organizaciju pripreme i realizaciju integrativnih aktivnosti. Time bi prestala potreba za njihovim postojanjem, izuzev onih koji su prezentovali realne i uspešne rezultate (neophodna analiza njihovog rada od strane zvaničnih struktura vlasti). Formiranjem navedenog tela, koje bi preuzelo celokupnu aktivnost matičnih država odnosno celokupnog matičnog naroda u integrativnim procesima, a konačnim gašenjem postojećih različitih formi (organizacija), suštinski nebitnih političkih struktura, koje se bave integrativnim procesima uglavnom deklarativno. i sa gotovo nevidljivim i nebitnim rezultatima svojih aktivnosti, postigla bi se ušteda neophodnih materijalnih sredstava za budžetiranje pomenutog jedinstvenog "tela za integrativne poslove". Dodatni benefit je sadržan u činjenici da bi se eliminacijom (ukidanjem) pomenutih struktura, konačno mogla usaglasiti realna nadležnost kao i opis obavezujućih poslova svih neophodnih učesnika u integrativnim procesima (s;1, s;2).

**Predlog organizacije političke strukture koja bi mogla zadovoljiti prethodno akceptirane potrebe je: “NACIONALNI SAVET (ime naroda) ZA INTEGRATIVNE POSLOVE – NSIP” (s.1; s.2)**

## **2.2. Nacionalni Savet (ime naroda) za Integrativne poslove – NSIP**

### **a) Definicija**

NSIP jeste javno formalno nacionalno telo sa sedištem na teritoriji matične države imenovanog naroda, u čijem sastavu ravnopravno učestvuju predstavnici matice i dijaspore.

### **b) Opseg aktivnosti NSIP**

NSIP ima ulogu:

- Da verifikuje i upozna se sa aktivnošću svih formalnih i neformalnih struktura (i pojedinaca), kako u matičnoj državi tako i dijaspori, te da formira jedinstven spisak organizacija koje u toku realizacije svojih aktivnosti baštine ime ili su po bilo kom osnovu vezani za matični narod. Navedene “organizacije” su van zvaničnih struktura vlasti, kako u matičnoj državi, tako i drugim državama u kojima deluju
- Da organizuje protok necenzuriranih informacija i stavova pomenutih organizacija (pojedinci), odnosno preduzima mere u cilju njihovog usaglašavanja aktivnosti u svrhu pozitivne promocije i napretka celokupnog matičnog naroda
- Da omogući formalnu i kontinuiranu saradnju matice i dijaspore iznalaženjem modela jedinstvenog i usaglašenog vrednovanja, kako u pristupu, tako i realizaciji poslova, prava i obaveza koje organizacije imaju tokom pregovaračkih aktivnosti, a za dobrobit celokupnog matičnog naroda
- Da prikupljanjem stručnih mišljenja navedenih organizacija (i pojedinaca) o konkretnim planovima pomogne u njihovoj realizaciji, a nakon analize i zauzimanja jedinstvenog stava koji predočavaju Vladi u cilju postizanja benefita i prosperiteta matičnog naroda
- Da se na poziv Vlade (Skupštine) svim svojim kapacitetima uključi u neposredne aktivnosti u vremenu neophodnom za njihovu realizaciju
- Da samostalno, a po saznanju, na osnovu usaglašenog i jedinstvenog stava koji će biti prezentiran Vladi, inicira neophodne aktivnosti u vezi pregovaračkih poslova, a koje za cilj imaju benefit u tim aktivnostima

### **c) Ovlašćenja NSIP**

Vlada prenosom dela svojih ovlašćenja u oblasti pregovaračkih procesa formira NSIP kao stalni savetodavni i ograničeno izvršni organ, što podrazumeva:

- Kontinuiranu samostalnu analizu i predočavanje rezultata Vladi, kako u vezi važećih, odnosno poslova u realizaciji, postignutih integrativnih dogovora, tako i u integrativnim poslovima koji slede
- Samostalno predlaganje Vladi, pojedinaca i strukturnih organizacija (formiranje timova) koje bi se uključile kao savetodavne strukture u pojedinim integrativnim poslovima, a prema specifičnostima svojih aktivnosti
- Samostalno predlaganje Vladi formacija i struktura sa personalnim sastavom, pregovaračkih timova, odnosno članova takvih struktura
- U periodima vanrednih ili redovnih izbora (do formiranja Skupštine i Vlade) ili bilo kakvih vanrednih okolnosti, samostalno i apsolutno validno nadzire pregovaračke procese koji su u toku, ili preduzima aktivnosti koje mogu proisteći ne učestvovanjem svojih pregovaračkih timova, ili se na neadekvatan i štetan način već dogovorene pregovaračke

aktivnosti sprovede na štetu matičnog naroda. O ovim aktivnostima priprema izveštaje koje dostavlja novoformiranoj Skupštini, odnosno Vladi.

## 2.2.1. Predlog unutrašnje organizacije načina rada, obaveze i prava članova NSIP

### **a) Broj članova**

NSIP čini 21 član od kojih su:

- 11 članova iz matice
- 10 članova iz dijaspore

### **b) Članstvo NSIP**

Članovi NSIP mogu biti sva lica starija od 35 godina, koja:

- Poseduju državljanstvo matične države
- Vlasnici su dvojnog državljanstva, a jedno od njih je državljanstvo matične države
- Mogu na osnovu svog porekla ili po drugom osnovu, biti upisani u registar građana matične države, a ukoliko postave zahtev za tim
- Poseduju državljanstva matične države, a nisu bili niti su pod krivičnim sankcijama po bilo kom osnovu, kako u matičnoj državi, tako i u državama u kojima borave ili su u njima boravili
- Nisu aktivni članovi zvaničnih političkih struktura van matične države, kao i u matičnoj državi
- Nisu bili niti su profesionalni članovi vojnih, bezbedonosnih ili sličnih struktura, kako matične tako i države u kojoj borave

### **c) Mandat članova NSIP**

Mandat članova NSIP traje 5 godina sa mogućnošću reizbora još jednog mandata (ukupno 10 godina).

Dužina trajanja mandata (5 godina) odnosi se kako na rukovodeće strukture, tako i na sve članove.

Članovi NSIP su ravnopravni u svim pravima i obavezama, bilo da dolaze iz matice ili dijaspore.

U periodu svog mandata svi članovi NSIP apsolutno ravnopravno mogu biti birani u rukovodeće strukture, bez obzira da li potiču iz redova matice ili dijaspore, što se odnosi i na rodnu, versku ravnopravnost ili seksualnu orijentaciju.

### **d) Opoziv članova NSIP**

Predsednik NSIP samoinicijativno ili po zahtevu Skupštine ili Vlade može pokrenuti postupak za opoziv (isključenje) bilo kog člana.

*Bliže odredbe opoziva članova NSIP*

- Skupština dostavlja Vladi pisani zahtev za opoziv člana (članova) NSIP
- Vlada samoinicijativno može da dostavi zahtev za opoziv člana (članova) NSIP

U oba slučaja, Predsednik NSIP pokreće postupak za opoziv člana (članova) NSIP, delimično, a najviše do 1/3 ukupnog sastava, i na sastanku NSIP obaveštava prisutne o razlozima pokrenute procedure.

Na istom sastanku organizuje glasanje sa sledećim očekivanim rezultatima:

- Prihvatanje inicijative i izglasavanje opoziva do 1/3 članova NSIP od ukupnog broja
- Odbijanje inicijative i pismeno obraćanje Vladi i Skupštini, u kojoj se navode razlozi za odbijanje inicijative

1. Meritornu odluku nakon obraćanja NSIP donose Vlada i Skupština glasanjem (svojih članova), a ona može biti:

- a) prihvatanje izglasane odluke NSIP
- b) potvrđivanje svoje inicijative (zahteva za opoziv)

Konačnom odlukom smatra se odluka Skupštine odnosno Vlade matične države.

2. U slučaju odluke pod b), NSIP može nakon konačne odluke doneti samostalnu odluku o raspuštanju kompletnog saziva, što znači:

- a) pokretanje inicijative za formiranje kompletnog i novog saziva NSIP

b) trajno ukidanje NSIP na određeno ili neodređeno vreme, a što se kao predlog dostavlja Vladi, o čemu ista meritorno odlučuje

3. Na predlog najmanje 1/3 od ukupnog broja članova saziva NSIP, a u kom slučaju rukovodstvo organizuje glasanje i rezultate u formi zapisnika (odluke) dostavlja Vladi, odnosno Skupštini. Isključeni član (članovi), mogu podneti pisani prigovor Vladi, Skupštini, koje donose meritornu odluku, a diskreciono pravo Predsednika NSIP je da li isključeni pojedinci mogu do donošenja meritorne odluke aktivno učestvovati u radu.

4. Opoziv rukovodećih struktura NSIP

- a) Zahtev za opoziv rukovodećih struktura može podneti najmanje 1/3 saziva (7 članova), nakon čega je Predsednik NSIP u obavezi (do 7 dana) da sazove sastanak na kome se organizuje glasanje, a o rezultatima glasanja se u pismenoj formi obaveštava Vlada, odnosno Skupština

b) Po eventualnom opozivu rukovodećih struktura, a u slučaju isključenja njihovih članova, delegirani predstavnik Vlade pokreće inicijativu za zamenu isključenih članova, organizuje glasanje za izbor i postavljanje lica na rukovodeće funkcije (po predviđenom modelu "Inicijativni sastanak").

## 2.2.2. Rukovodeće strukture NSIP

### *Rukovodeće strukture NSIP čine:*

- **Predsjednik** – rukovodi kompletnim radom NSIP i odgovara za njega, a također ga zastupa pred drugim organizacijama i zvaničnim licima
- **2 zamenika Predsjednika** - koji menjaju Predsjednika u slučaju sprečenosti, prilikom zastupanja pred drugim licima, a po Predsjednikovoj ličnoj odluci koja definiše njihovu pojedinačnu aktivnost i obim konkretnih poslova

Predsjednik kao i podpredsjednici ravnopravno mogu biti birana i izabrana lica iz redova matice i dijaspore.

### *Komisiju za izbor i naimenovanje, čine:*

- **Predsjednik** – organizuje glasanje i vrši kompletan nadzor procesa i postupaka tokom glasanja;
- Prati i nadzire procese raspodele poslova i imenovanja nosioca istih;
- Nadzire tok formiranja zapisnika o radu, načinu njihove upotrebe i arhiviranja
- U saradnji sa Predsjednikom NSIP bavi se ažuriranjem i dopunom organizacija i pojedinaca koji bi mogli biti uključeni u rad NSIP
- **2 zamenika Predsjednika** – koji menjaju Predsjednika u slučaju sprečenosti, prilikom zastupanja pred drugim licima, a po Predsjednikovoj ličnoj odluci koja definiše njihovu pojedinačnu aktivnost i obim konkretnih poslova

Predsjednik kao i podpredsjednici ravnopravno mogu biti birana i izabrana lica iz redova matice i dijaspore.

### *Druge rukovodeće strukture su strukture NSIP:*

- Na osnovu procene o potrebi za efikasnosti u radu, Predsjednik NSIP može inicirati formiranje grupacije (komisije, sekcije i druga tela) isključivo od članova iz saziva NSIP, a što sprovodi samostalnom odlukom
- Predsjednik NSIP se za tehničku podršku može u formi zahteva obratiti Vladi
- NSIP može formirati isključivo **jednu službu** (do 10 članova), a koja će se baviti tehničkom redakcijom i prevodilačkim poslovima. Navedena služba se može finansirati isključivo iz sredstava predviđenih za rad NSIP.

### *Finansiranje NSIP:*

- Predsjednik NSIP Skupštini matične države, preko nadležnog ministarstva Vlade dostavlja Plan aktivnosti za narednu godinu uz zahtev za neophodan budžet, koji mora tačno i precizno sadržati predlog predviđenih poslova i učesnika u njima
- Nakon jednogodišnjih aktivnosti Predsjednik NSIP potpisuje i predaje **Izveštaj o jednogodišnjem radu** realizovanih aktivnosti uz tačno navedene stavke utrošenih sredstava po pozicijama

### *Materijalna nadoknada za članove NSIP i tehničke službe*

- Svi članovi i rukovodeće strukture NSIP, bez obzira da li potiču iz matice ili dijaspore, imaju identičnu materijalnu nadoknadu (visinu određuje Vlada) za svoj rad i ona se u toku kalendarske godine ne može uvećavati bez obzira na eventualno uvećano angažovanje u radu

- Nadoknada za finansiranje putnih troškova i boravka članova NSIP moraju biti tačno prezentovani (iznos i namena) uz navodjenje tačnog vremenskog perioda angažovanih lica

#### *Organizacija sastanaka*

- Članovi NSIP su u konstantnom radu, a u slučaju potrebe za neophodnim dodatnim aktivnostima, Predsednik NSIP u roku do 7 dana zakazuje sastanak
- U cilju racionalizacije, organizacija sastanka se može obaviti u elektronskoj formi (konferencijska veza), osim u izuzetnim slučajevima, kada je lično prisustvovanje članova neophodno. Ovo omogućava da članovi NSIP van matice, mogu sprovesti svoju aktivnost iz svog trenutnog prebivališta, apsolutno relevantno.

#### **Rezime**

Projekat RPDU osnov svoje realizacije zasniva na:

- 1. Integrisanosti interesa matice i dijaspore pojedinih naroda*
- 2. Organizovanjem "formalnog tela" koje će pomoći realizaciji jedinstvenog interesa matičnog naroda*
- 3. Analizi rezultata postignutih kao i budućim integrativnim procesima*
- 4. Sinergiji aktivnosti državnih i lokalnih aktivnosti integrativnih procesa*
- 5. Poštovanju i prihvatanju značaja porodice kao osnove za izgradnju stabilnog društva u budućnosti*
- 6. Prihvatanju različitosti pojedinaca i naroda kao izvora različitih realnih shvatanja koja se kroz projekciju jedinstvenih interesa mogu integrisati u jedinstveno vrednosno društvo*

### **3. PREDLOG PROCEDURE ZA FORMIRANJE “NACIONALNOG SAVETA (ime naroda) ZA INTEGRATIVNE POSLOVE” – NSIP**

#### **3.1. Predlog postupka organizacije NSIP**

##### **A. 1. Korak - Vlada matične države donosi Odluku o:**

1. pokretanju inicijative za formiranje NSIP
2. o imenovanju 5 ovlašćenih lica (koordinatora), van svog sastava (članova), a koji neće činiti budući sastav NSIP, sa zadatkom:
  - verifikacije (spisak) svih struktura unutar matične države kao i dijaspore (i pojedinci) iz čijih bi se redova mogli kadrirati budući članovi NSIP, a u skladu sa navedenim da se sprovedu obaveštenja o inicijativi matične vlade, te da ih pozove da dostave predloge o svojim kandidatima za sastav NSIP
  - da o svojim predlozima kandidata u pismenoj formi (biografija) obaveste Vladu matične države, a u roku do 30 dana od prijave pismenog obaveštenja, odnosno saznanja iz sredstava javnog informisanja (prateće aktivnosti)
  - da preuzmu i sprovedu prezentaciju svih kandidata sa biografijama u izvornom obliku vladi matične države u roku do 30 dana od svojih zvanično započelih aktivnosti (odluka vlade)
  - predlog finansijske konstrukcije predvidjenih aktivnosti

##### **B. 2. Korak - Obraćanje Vlade – Skupštini**

Vlada se obraća Skupštini matične države podnošenjem pismenog obaveštenja o pokrenutoj inicijativi (A 1; 2) uz zahtev za izjašnjavanjem u roku do 30 dana.

Skupština u navedenom roku organizuje skupštinsku raspravu sa glasanjem u cilju donošenja definitivne odluke o svom stavu o inicijativi za konstituciju NSIP.

##### **C. 3. Korak - Aktivnosti nakon rezultata glasanja Skupštine o inicijativi o NSIP**

1. u slučaju da Skupština odbaci predlog Vlade, u istovetnom mandatu Vlade i Skupštine, ne može se pokretati inicijativa o formiranju NSIP
2. u slučaju izglasavanja inicijative, Vlada momentom izglasavanja pokreće realizaciju svoje inicijative NSIP i na sednici sprovodi svoju odluku (A 1; 2) na kojoj personalno imenuje 5 koordinatora na čelu sa šefom koordinatora (A 2)

##### **C.1. Vlada na istom sastanku (sednici) donosi i Odluku o:**

- a. dodeli resursa za sprovođenje neposrednih aktivnosti
- b. dodeli materijalne nadoknade za aktivnost koordinatora

Na osnovu donetih odluka (ovlašćenja) koordinatori sprovode predvidjene aktivnosti uz nadzor Vlade.

Koordinatori su u vremenu do 30 dana od momenta svog postavljenja dužni da:

- Prikupe sve predloge o kandidatima za članstvo u NSIP i utvrde njihovu validnost
- Formiraju personalnu listu validnih kandidata prema specifičnosti poslova kojima se bave i lokaciji, odnosno mestu trenutnog boravka (matica, dijaspora)
- U dogovoru sa Vladom nakon predvidjenog roka (30 dana) organizuju sastanak na kome predstavljaju sve prispele biografije i predlaže listu od 21 kandidata za članove NSIP. Vlada može u cilju izmene ili dopune predložene liste zameniti i predložiti svog kandidata **isključivo sa šire liste**, koju formiraju 5 koordinatora, a ova odluka o imenima kandidata

je konačna. Po okončanju sednice Vlade o “formiranju liste kandidata za NSIP” Vlada donosi Odluku:

1. o prestanku aktivnosti 5 koordinatora, što se sprovodi momentom donošenja ovakve odluke
2. da se sa konačnom listom kandidata NSIP uz njihove priložene biografije pismeno obrati Skupštini sa zahtevom:
  - da se u roku do 30 dana organizuje Sednica Skupštine sa Dnevnim redom tačka 1. Predstavljanje biografije 21 kandidata za NSIP
  - tačka 2. Sprovođenja pojedinačnog glasanja za izbor svakog od 21 kandidata

#### **D. 4. Korak**

Skupština na osnovu zahteva Vlade organizuje sednicu na kojoj se:

1. predstavljaju biografije 21 kandidata za NSIP
  2. organizuje pojedinačno glasanje za svakog kandidata u cilju davanja saglasnosti ili nesaglasnosti za svakog kandidata
- a) U slučaju da Skupština ospori saglasnost za 10 predloženih kandidata sa spiska Vlade, Vlada na narednoj sednici donosi Odluku:
- O suspendovanju aktivnosti u vezi sa formiranje NSIP, za vreme svog mandata, a prema važećem sazivu Skupštine i svoju odluku saopštava javnosti
  - Donosi odluku o arhiviranju prikupljenih podataka, odnosno svih kandidata sa liste za članove NSIP
- b) U slučaju da Skupština da saglasnost za najmanje 11 od ukupnog broja predloženih kandidata (21 kandidata), odluka se smatra pozitivnom, Vlada može početi sa formiranjem NSIP, a kandidati koji nisu dobili saglasnost Skupštine vlada, samostalno menja kandidatima sa šire formirane liste koju su formirali 5 koordinatora.

#### **E. 5. Korak – Završne obaveze Vlade u fomiranju NSIP**

Nakon pozitivnog izglasavanja Skupštine za formiranje NSIP, Vlada donosi:

1. Odluku o datumu i mestu održavanja **Inicijativnog sastanka** (pismeno obaveštenje kandidata) za formiranje NSIP, nakon što je konačno formirana ili dopunjena lista kandidata za NSIP
2. Odluku o nivou svog učešća i rukovodećeg lica koje će rukovoditi otvaranjem Inicijativnog sastanka

#### **F. 6. Korak – Inicijativni sastanak NSIP**

##### **a) Predlog organizacije Inicijativnog sastanka**

- Predstavnik Vlade otvara sastanak i čita imena 21 odabranog člana za sastav NSIP
- Predstavnik Vlade predaje rukovođenje sastankom najstarijem članu medju prisutnima
- Najstarije lice predlaže Dnevni red

##### **b) Predlog Dnevnog reda organizacionog sastanka NSIP (prihvata se aklamacijom)**

- Formiranje Komisije za izbor i imenovanje 3 člana
- Izbor Predsednika i 2 potpredsednika NSIP
- Usaglašavanje trenutnih i budućih aktivnosti NSIP
- Donošenje spiska dokumenata i akata neophodnih za rad NSIP
- Razno

c) **Realizacija tačaka Dnevnog reda**

**1. tačka** - Rukovodeći sastankom obaveštava prisutne o sprovođenju glasanja (tajno\*) o izboru 3 člana Komisije za izbor i imenovanje. Nakon obavljenog glasanja, a na osnovu rezultata vrši se proglašavanje 3 lica sa najvećim brojem glasova, odnosno proglašenje Predsednika i 2 potpredsednika (prema broju glasova) Komisije za izbor i imenovanje.

**2. tačka** - Nakon proglašenja Predsednika Komisije za izbor i imenovanje koji preuzima rukovođenje sastankom, sprovodi se sledeća tačka Dnevnog reda 2.

**2.2. tačka** - Izbor Predsednika i zamenika Predsednika NSIP. Predsedavajući organizuje tajno\* glasanje obaveštavajući učesnike o izuzimanju lica iz Komisije za izbor i imenovanje, a za koje se ne može glasati po ovoj tački Dnevnog reda.

Nakon sprovedenog glasanja, a na osnovu broja dobijenih glasova, proglašavaju se Predsednik i 2 potpredsednika NSIP. U slučaju identičnog broja glasova, Predsednik Komisije za izbor i imenovanje svojom samostalnom odlukom sprovodi dopunske izbore o navedenoj rukovodećoj strukturi.

**3. tačka** - Nakon proglašenja Predsednika NSIP isti u prisustvu 2 svoja zamenika preuzima vođenje sastanka po utvrđenom Dnevnom redu.

Ovim je proces formiranja NSIP okončan i otpočinje njegov samostalni rad.

---

**\*tajno glasanje se organizuje u cilju objektivnosti izglasanih kandidata, odnosno bilo kakvog političkog i drugog pritiska na članove iz sastava NSIP. Navedeno je jedina forma tajnog glasanja u čitavom radu NSIP, odnosno sva druga glasanja su: javno glasanje-**

## Z a k l j u č a k

Iskustva iz neposredne prošlosti kao aktuelna dešavanja u svetu, apostrofiraju najmanje tri bitne okolnosti koje će dominirati u 21.veku:

1. Očuvanju zdravlja celokupnog stanovništva u odnosu na ekonomski razvoj pojedinih zemalja, odnosno regiona, stvaranjem održivih modela za finansiranje zdravstvenih sistema, koji će omogućiti prevenciju i rano otkrivanje bolesti kao i njihovu racionalnu i efikasnu sanaciju
2. Organizaciju realnog modela socijalne zaštite na nivou lokalne samouprave, države i regiona, kao uslova za sprečavanje stihijskih migrantskih talasa uz sve reperkusije, kako po migrantske populacije, tako i njihove primaoce
3. Realizaciji i prezentaciji održivih i obavezujućih modela za očuvanje čovekove okoline, odnosno staništa za život kao uslova opstanaka čitave civilizacije

Politički proces objedinjavanja aktivnosti matice i dijaspore (jedinstven stav) pojedinih naroda oko tri postavljena cilja, mora postati minimalni, ali i početni korak ka prihvatanju realnosti da su integrativni poslovi (proces), osnov za budućnost i opstanak, ali i napredak celokupnog stanovništva.

Objektivno sagledavanje značaja tri pomenute činjenice, bi moralo dovesti do zaključka da se dogovorena celokupna društvena aktivnost mora bazirati najvećim delom na lokalnoj samoupravi (opštini), u kojoj se angažovanjem isključivo stručnih lica mogu planirati i sprovesti adekvatni postupci u cilju prosperiteta, kako lokalne tako i šire populacije.

Sveopštim usvajanjem neophodnih i dogovorenih modela i njihovoj primeni kroz lokalne nivoe društvene organizacije određene populacije (opštine), mogu se realno planirati i integrativni poslovi (proces).

Umanjenjem razlike ostvarenih rezultata medju opštinama, regionima... u oblasti zdravstvene, socijalne zaštite i očuvanja čovekove okoline, stvaraju se početni uslovi za opstanak i napredak stanovništva lokalnih zajednica, odnosno preveniranja potreba za migracijama određenih populacija stanovništva. Navedeno se objektivno mora prihvatiti kao apsolutni prioritet svih društvenih aktivnosti, kako na lokalnom, tako i širem nivou.

Sa druge strane, zvanične državne strukture moraju planirati i sprovesti apsolutno realne planove i programe, koji se baziraju na specifičnim ali i stvarnim potrebama lokalnih i regionalnih delova države, odnosno njihovog stanovništva. Ovo podrazumeva odsustvo nametanja putem političkog autoriteta, nesvršishodnih i nedovoljno definisanih aktivnosti sa neizvesnim rezultatima, ali i neizvesnim posledicama, uz neracionalno trošenje ljudskih i materijalnih resursa.

Projekat RPDU jeste zamišljen kao pomoć svim dobronamernim budućim učesnicima u njegovoj realizaciji, da kroz tačno planirane aktivnosti u odnosu na teme pregovora, u vremenski ograničenom periodu omogući sagledavanje rezultata i obaveze sprovođenja istih.

Svakako RPDU jeste koncipiran da prepozna realno stanje na lokalnom nivou, kao i stvarne potrebe celokupnog stanovništva, odnosno pojedinih opština, regiona, ali i da trasira put integrativnim poslovima koji neposredno predstoje uz isticanje njihovog značaja.

“Bacanje svetla” kroz apsolutno ravnopravan pristup lokalnih samouprava na njihove objektivne potrebe i iznalaženje modela ostvarivosti potreba, u saradnji sa državnim strukturama, jeste i konačni cilj. Jer u protivnom:

**.....”I belo je crno, kada svetla nema”.**

**Razgovori – pregovori – dogovori – ugovori (RPDU) -10 (deset) integrativnih tema**

**kroz koncept**

**ZNAČAJ I ULOGA OPŠTINE – LOKALNE SAMOUPRAVE ZA PREGOVORE O  
STANDARIZACIJI ZDRAVSTVENIH I SOCIJALNIH POSTUPAKA, MERA I USLUGA  
UZ OBAVEZUJUĆE MERE ZA OČUVANJE ČOVEKOVE OKOLINE KAO OSNOVA  
INTEGRATIVNIH PROCESA PROSTORA „ZAPADNOG BALKANA“**

## PLAN REALIZACIJE PROJEKTA RPDU

### Tok i organizacija sastanaka

- **Dužina trajanja realizacije RPDU je ograničena na 12 meseci (365 dana)**
- **Predmet RPDU je realizacija pregovora o predloženih 10 (deset) tema koje se moraju okončati kontinuiranim radom po predviđenim temama u roku od deset meseci (princip 1 mesec – 1 tema)**
- **Svi neusaglašeni i oportuni stavovi se naknadno analiziraju u punom kapacitetu pregovarača, odmah nakon završetka pregovora o deset predviđenih tema, a u periodu od dva meseca (60 dana), i samo usaglašeni zaključci pregovora postaju sadržaj ugovora koji se potpisuju, a koji čine sadržaj Povelje**
- **Dinamika održavanja sastanaka radnih grupa uz obavezno prisustvo medijatora**
  - Sastanci se realizuju četiri dana u nedelji (ponedeljak-četvrtak) tri nedelje u nizu
  - Peti radni dan obavezuje šefove pregovaračkih timova da izvrše uvid u zapisnički materijal i izvrše korekciju eventualno uočenih nepravilnosti
  - Četvrta nedelja predviđa aktivnost šefova pregovaračkih timova i medijatorske grupe u pravcu ispravljanja eventualnih nedostataka i nepravilnosti, a koji ne remete donete zaključke (predloženi sadržaj Ugovora)
- **Dnevni raspored aktivnosti**
  - Radni dan za šefove pregovaračkih timova (ovlašćenih lica) započinje u 8 časova kada uz prisustvo medijatora konstatuju postojanje dogovorenih uslova za rad
  - Pregovarački timovi počinju sa radom od 9 časova i aktivni su do 13 časova kada sledi pauza
  - Popodnevni rad se nastavlja u 15 časova i traje do 18 časova, a dogovorom pre ili u toku sastanka se može produžiti
- **Tok održavanja sastanaka**
  - Po usaglašenom redosledu sastankom rukovodi domaćin sastanka (šef pregovaračke grupe) naizmenično dajući reč licima koja izlažu deo programa, odnosno licima koja žele da učestvuju u debati, a koja to čine u vremenu do tri minuta
  - Nakon što se konstatuje da su iscrpljene sve tačke predviđene za usaglašavanje, predsedavajući poziva sve šefove pregovaračkih grupa i grupu medijatora da sačine završni Dnevni red zapisnika sastanka
  - Organizacija i formatizacija zapisnika sastanka
- **U formatizaciji svih zapisnika učestvuju: šefovi pregovaračkih timova, članovi medijatorske grupe i prevodilačko-tehnička služba za izradu zapisnika.**

Zapisnici se formiraju na jezicima svih učesnika u pregovorima i moraju biti usaglašenog sadržaja što sprovodi prevodilačko-tehnička služba za izradu zapisnika, a nakon usaglašavanja potpisima šefova pregovaračkih timova i medijatora se vrši njihova verifikacija. Isključivo ovako verifikovani zapisnici mogu biti predmet usaglašavanja i donošenja konačnih ugovora, odnosno učestvovati u izradi Povelje.

#### 4. PREDLOG NAČINA KONSTITUCIJE UČESNIKA RPDU-a

##### I RAZGOVORI

**1. korak** - Razgovori predstavljaju početni proces u kome političke elite (pet naroda), nakon prijema predloga za pokretanje inicijative Projekta RPDU od strane vlade svojih država, u roku do 30 dana, formiraju **Nacionalni Savet** (ime naroda) **za integracione poslove** (u daljem tekstu **NSIP**), ili slično telo sa identičnim ovlašćenjima.

**2. korak** - **NSIP** nakon analize i uvažavanja stavova svih učesnika iz svog sastava glasanjem donosi odluku o:

1. prihvatanju i podržavanju realizacije inicijative RPDU u izvornom obliku bez dopuna
2. prihvatanju inicijative za realizaciju RPDU uz izmene – dopune pojedinih predloženih 10 tema
3. prihvatanju inicijative uz zahtev za izmenu organizacije pregovaračkih struktura ili drugih predviđenih elemenata pregovora, bez suštinskog menjanja koncepta RPDU
4. o izboru kandidata i imenovanju učesnika u pregovaračkoj strukturi (personalno imenovanje)

Na osnovu ovlašćenja i nadležnosti, u slučaju 1; 2; 3; i 4; **NSIP** formira pregovaračku strukturu za realizaciju Projekta RPDU, i to:

- pregovarački tim od 10 članova, na čelu sa predsednikom i
- prevodilačko-tehničku službu od 10 članova

**3. korak** - **NSIP** obaveštava o svojim odlukama zvanične matične strukture vlasti (Vladu i Skupštinu), kao i ostale zainteresovane strane (4 naroda) u cilju dobijanja njihovog definitivnog mišljenja i stava u vezi sa pokretanjem Projekta RPDU, koji se dostavlja u pisanoj formi.

Po prispeću pisanih odgovora, a u roku do 15 dana (medjusobna razmena informacija o stavovima), svaki od 5 NSIP (ili sličnih tela sa identičnim nadležnostima) donose odluku o:

- prihvataju u potpunosti,
- delimično prihvataju uz svoje predloge o eventualnim podnetim izmenama drugih učesnika,
- odbacuju eventualne predloge izmena drugih učesnika i u skladu sa istim zauzimaju svoj stav

**4. korak** - O svom zaključku NSIP, u pisanoj formi, obaveštava preostale potencijalne učesnike (4 naroda), što se odnosi na:

- a) učestvovanje u realizaciji Projekta RPDU uz saglasnost da se prezentovani predlozi izmena mogu dogovorima otkloniti pred početak pregovora (“Inicijativni sastanak”)
- b) odbijanje učešća u pregovorima, smatrajući da se navedeni predlozi, u prezentovanoj formi, smatraju nepremostivom preprekom koja apsolutno opstruiše bilo kakvu dalju aktivnost, ali su saglasni sa organizacijom Inicijativnog sastanka, na kome se može doći do zadovoljavajućih izmena
- c) trajno odbacivanje inicijative Projekta RPDU u celosti, prepoznajući je kao nesvrshodnu, odnosno odbacujući ponudu za svojim učestvovanjem u pregovorima

U slučaju da najmanje tri strane prihvate inicijativu (pod 1. 2. 3. i 4. 2. Korak), NSIP timovi obaveštavaju o svom zaključku Vladu i Skupštinu matičnih država koja daje punomoćje vladama, da pozivnim pismom obavesti i uključi dogovorenu i odabranu međunarodnu strukturu u realizaciji Projekta RPDU (Predlog NSIP). Ovim postupkom je okončana priprema za formiranje pregovaračkih struktura za realizaciju Projekta RPDU, uz davanje pismene nadležnosti NSIP za formiranje pregovaračkih timova i prevodilačko-tehničke službe.

**5. korak** - Forma obraćanja međunarodnim organizacijama je “pozivno pismo” svake od pregovaračkih strana, (samostalna odluka) na adrese sedišta odabrane međunarodne organizacije, u kome se navodi uloga učešća medijatorske grupe (učesnika), predviđene organizacije toka pregovora, i očekivani krajnji cilj pregovaračkog procesa.

**6. korak** - Nakon dobijanja pismene saglasnosti (do 30 dana) i priznavanja Projekta RPDU od strane međunarodnih organizacija (pismeno ovlašćenje predloženog/ih lica) kao validnog/ih predstavnika, **šefovi fomiranih pregovaračkih timova** (matičnih država), usaglašavaju termin i mesto održavanja Inicijativnog sastanka u cilju pokretanja Projekta RPDU.

Forma ovog usaglašavanja je - pismena konsultacija ili konferencijska sednica (multimedijalna), uz predviđenu mogućnost održavanja “pripremnog sastanka” sa temom Organizacije: “Inicijativnog sastanka” RPDU.

**7. korak** - Strane koje su saglasne otpočinjanju pregovora pozivnim pismom (pojedinačno ili zajedničko) obaveštavaju međunarodnu/e organizaciju/e o datumu i mestu održavanja Inicijativnog sastanka.

Strane koje trajno odbace aktivno učešće u pregovorima trpe odsustvo iz svih eventualnih zajedničkih projekata pristupa namenskim razvojnim i drugim fondovima i nemaju pravo apliciranja u istim, samostalno, niti preko drugih strana učesnika pregovora.

Strane koje odsustvuju iz pregovora su u obavezi pasivnog trpljenja aktivnosti ostalih učesnika u toku pregovora kao i realizaciji dogovorenog, van svoje nadležnosti uticaja. Ovo podrazumeva nemogućnost naknadnog uključivanja u pregovarački proces odnosno apliciranje u postignute dogovore.

#### 4.1. Opšte obaveze organizatora sastanka RPDU

Organizator sastanka dužan je da obezbedi:

- Sigurno i neometano prisustvo svih akreditovanih učesnika garantujući fizičku sigurnost svakog od njih
- Obezbedi tehničke uslove za održavanje sastanaka svih akreditovanih struktura koje u njima učestvuju u predviđenim terminima
- Dogovoreno mesto i termin za održavanje sastanaka organizator ne može samoinicijativno menjati, a saglasnost svih učesnika se smatra isključivo validnim (opšta saglasnost promene mesta i termina)
- Promena mesta od strane organizatora mora blagovremeno biti najavljena svim učesnicima pregovora, u roku ne kraćem od 7 dana (pismeno obaveštenje), što podrazumeva apsolutno poštovanje dinamike i tematike predviđenih i dogovorenih aktivnosti (tema sastanka)
- U slučaju ugroženosti pregovarača iz bezbednosnih razloga (ugroženost integriteta ličnosti), šefovi pregovaračkih timova uz članove medijatorske grupe, zapisnički konstatuju činjenicu koju na konferenciji za štampu saopštavaju javnosti, a predviđeni sastanak se organizuje u roku od 24 h u formi **konferencijskog sastanka**. Ovo podrazumeva odlazak pregovaračkih timova u svoja matična mesta odakle aktivno učestvuju u predviđenim aktivnostima po temi dnevnog reda.

Strana koja nije ispoštovala bezbednosne uslove za obavljanje predviđenih aktivnosti sankcioniše se:

- zabranom organizacije bilo kojeg narednog sastanka (ostali učesnici usaglašavaju nova mesta održavanja sastanaka po predviđenoj dinamici); ili
- isključenjem iz aktivnog učešća do završetka debatne teme, što podrazumeva bezuslovno prihvatanje zaključaka sastanka ostalih učesnika;
- ili se trajno isključuje iz procesa pregovora o čemu odlučuju ostali prisutni pregovarači glasanjem

Odluka o učešću odgovorne strane u daljem nastavku sastanka (predviđenih aktivnosti) donosi se glasanjem i dogovorom šefova preostalih pregovaračkih timova u prisustvu medijatorske grupe.

U slučaju odluke o trajnom isključenju iz daljih pregovora, isključeni pregovarački tim nema pravo učešća do završetka pregovora, a odluke koje su do tada donete, a u kojima je bio aktivni učesnik, se smatraju obavezujućim i biće sastavni deo završne Povelje.

Kompletan sadržaj Povelje, sankcionisana strana dužna je da pasivno trpi i nema pravo naknadno samoinicijativnog menjanja smisla sadržaja Povelje, prema drugim učesnicima (narodima).

## 4.2. Formiranje pregovaračkih timova

Na osnovu pismene saglasnosti (odluke) vladajućih političkih elita (regularnih struktura vlasti, a preko NSIP), a koje zastupaju domicilno stanovništvo odnosno 5 naroda Zapadnog Balkana, daje se legitimitet članovima pregovaračkih timova.

Pregovarački timovi imaju apsolutno pravo da po definisanim tačkama predloženih tema zastupaju interes osnivača (matičnog naroda).

Pregovarački tim sastavljen je od stručnih lica za odedene oblasti i mogu ga činiti lica iz matice i dijaspore.

Na čelu pregovaračkog ima je struktura koju čine:

- Šef pregovaračkog tima
- Dva (2) zamenika šefa pregovaračkog tima
- 7 članova pregovaračkog tima

### 4.2.1. Prava i obaveze članova pregovaračkog tima

1. Šef pregovaračkog tima je lice postavljeno od strane NSIP pojedinih naroda, odnosno struktura koje validnost odluke o postavljenju šefa tima potvrđuje dogovoreni titular zvaničnom odlukom uz pečat titulara
2. Šef pregovaračkog tima iz izabranih članova tima samostalno bira dva zamenika
3. Uz pismenu potvrdu dostavljenu rukovodiocu sastanka od strane šefa pregovaračkog tima, zamenici mogu voditi određene teme odnosno tačke dnevnog reda, ili biti izvestioci po istim
4. Šef pregovaračkog tima samostalno organizuje kompletan rad kako svog tima, tako i pregovaračko-tehničke službe i jedini ima pravo overe svih donešenih (usaglašenih) dokumenata
5. Šef pregovaračkog tima može samostalno isključiti u svakom trenutku:
  - a) člana ili članove pregovaračkog tima (do 5 članova) koptirajući isključene članove, članovima iz sastava "tehničke službe"
  - b) u formi pismenog zahteva od svog titulara zahteva i daje predlog lica koja se uključuju u rad pregovaračko-tehničke službe. U ovom slučaju šef obaveštava sve učesnike pregovora o imenima novopostavljenih članova u cilju dobijanja akreditacije za iste
  - c) u toku celokupne realizacije Projekta RPDU može se izvršiti zamena maksimalno 5 lica uz prethodno pomenuti postupak i procedure
  - d) u slučaju potrebe za isključenjem više od 5 članova pregovaračkog tima, titular formiranja pregovaračkog tima vrši dopunu članova (NSIP) i u pisanoj formi obaveštava vladu (skupštinu) matične države
6. Titular postavljenja šefa pregovaračkog tima može smeniti istog, a što podrazumeva konačno isključenje iz svih aktivnosti (udaljavanje) i može postaviti novog šefa isključivo iz članova pregovaračkog tima. Zamena se sprovodi kao pod 5. a; b;.

### 4.3. Medijatorska grupa

Medijatorsku grupu čini 5 članova, od kojih svaki od učesnika ima svoj tim od po 5 članova prevodilačko-tehničke službe, kao i svoja 2 zamenika (medijatora). Svi nabrojani imaju obavezu prisustva tokom celokupnih pregovora i predviđenih aktivnosti, osim u slučaju sprečenosti o čemu medijator obaveštava pregovarače uoči sastanka. Ovakva situacija ne zaustavlja pregovore i zaključci sastanaka se smatraju validnim.

Članovi medijatorske grupe mogu biti (predlog):

- Iz država članica saveta bezbednosti UN (svi trenutno važeći međunarodni mirovni ugovori su verifikovani kroz rad UN i važe za teritoriju Zapadnog Balkana)
- Iz država EU
- Iz redova drugih regionalnih država ili organizacija

Članove medijatorske grupe mogu kandidovati NSIP pojedinih naroda, ili druge validne strukture naroda Zapadnog Balkana, a predlog verifikuje Skupština dotičnog naroda, koja prenosom ovlašćenja daje nadležnost vladama (NSIP) da ih zvaničnim **pozivnim pismom** uključi u pregovore.

Članovi medijatorske grupe ne mogu uticati na tok sastanka u smislu nametanja ličnih stavova niti usmeravanja toka pregovora.

Članovi medijatorske grupe imaju ovlašćenje da konstatuju faktičko stanje toka sastanka i u formi ličnog zapisnika, na kraju svake završene tačke dnevnog reda, pojedinačno overavaju isti (5 zapisnika). Ove zapisnike prilažu uz preostale (5 zapisnika pregovaračkih timova) što čini verifikaciju sadržaja sastanaka, sa njihove strane, a što je neophodan uslov za formiranje budućih ugovora o 10 tema.

Članovi medijatorske grupe u slučaju bilo kakvog pojedinačnog (pregovarački tim) zastoja u pregovorima ili opšteg zaustavljanja toka pregovora, zapisnički konstatuju razlog i eventualnu spremnost odnosno uslove pregovarača o nastavku daljeg toka pregovora, o trenutnoj ili narednoj temi, konstatujući dotadašnju aktivnost svih učesnika, do momenta prekida.

U slučaju da jedna ili više strana iz bilo kog razloga odustane od daljih aktivnosti, odnosno napusti pregovore, ostale strane shodno dogovorenom, nastavljaju pregovore po predviđenoj dinamici uz prisustvo medijatora, do potpune realizacije RPDU (svih 10 tema).

Šefove medijatorske grupe mogu smeniti isključivo strukture koje su ih postavile, a ova okolnost ne zaustavlja tok pregovora po utvrđenoj dinamici, obzirom da RPDU predivdja da njihova mesta preuzme jedan od njihovih zamenika, a da se upražnjeno mesto popuni novim članom direktno postavljenim od strane prisutne međunarodne strukture.

U slučaju da jedan, dva, tri ili četiri predstavnika medijatorske grupe sa svojim timovima budu opozvane od strane matične države ili međunarodne organizacije kojoj pripadaju, odnosno po nekom drugom osnovu, pregovori se nastavljaju uz prisustvo preostalih članova medijatorskih grupa, a potpisani ugovori se smatraju apsolutno validnim.

U slučaju da međunarodna organizacija odluči da opozove sve predstavnike, odnosno medijatorsku grupu u celini, pregovori se nastavljaju zaključno sa potpisom Povelje, a sadržaj iste se upućuje na adrese šefova medijatorskih timova koji su imali učešće u toku pregovora, kao i na rukovodeće strukture međunarodne organizacije iz koje potiču.

#### 4.4. Prevodilačko – tehnička služba

Ova služba je podeljena u dva tima: prevodilački i tehnički, na čelu sa svojim rukovodiocima (odgovornim licima).

**Prevodilački tim** se angažuje u cilju prevoda kompletnog i verodostojnog sadržaja izlaganja svih učesnika na svim sastancima u toku pregovora, a **tehnički** na formiranju i usaglašavanju sadržaja zapisnika sastanaka svih pregovaračkih timova, koji moraju imati istovetan sadržaj.

Pregovori podrazumevaju obavezan video i tonski zapis kao potvrdu verodostojnosti sadržaja zapisnika (overa).

Ostvarivanje ovih uslova dužan je da omogući organizator sastanka (domaćin).

**Tehnička služba** dužna je da kompletan prevod sadržaja sastanaka formira u verifikovan zapisnik prethodnog sastanka i dostavi šefovima svojih pregovaračkih timova, do početka narednog sastanka svakodnevno, dok su sastanci u toku.

U slučaju bilo kakvog nedostatka u vezi delova prevoda zapisnika, ili se utvrdi da postoji razlika njihovog sadržaja, pregovarački tim stavlja prigovor koji se u prisustvu svih medijatora i svih šefova pregovaračkih timova koriguje i kao ispravljen postaje deo verifikovanog zapisnika, od strane svih učesnika.

Tehnička služba je dužna da kompletan formatizovan tekst pregovora uz puno navodjenje imena svih učesnika u diskusiji pripremi kao deo (dnevna aktivnost) završnog dokumenta o temi koja je predmet pregovora, a koji potpisuju: rukovodioci službe za prevod i izradu zapisnika, šefovi pregovaračkih grupa i medijatori, čime se postiže garantovana istovetnost sadržaja, odnosno verodostojnost istog, što se uzima kao konačan sadržaj pregovora o datoj temi.

Ovako formirani zapisnici o 10 pregovaranih tema, kao i zapisnici sa sastanaka na kojima se naknadno usaglašavala oportunistička stavova pojedinih učesnika (rok 60 dana) nakon okončanja pregovora o 10 tema, postaju jedinstvena celina na osnovu koje se pripremaju obavezujući ugovori kao deo završnog akta – Povelje.

## 4.5. Organizacija i Dnevni red Inicijativnog sastanka

Inicijativni sastanak predstavlja završnu fazu razgovora i početak zvaničnih pregovora.

Nakon prethodno donete odluke o mestu i datumu održavanja ovog sastanka (dostavljene pismene saglasnosti kao garancije za učešće zainteresovanih strana u pregovorima), pregovarački timovi u formi obaveštenja – pozivnog pisma, obraćaju se na unapred dogovorene adrese učesnika medijatorske grupe RPDU, obaveštavajući ih o svojoj saglasnosti i učešću na Inicijativnom sastanku u dogovorenom terminu i mestu održavanja. Po dobijanju potvrde učešća od strane medijatorske grupe (15 dana) u pregovorima, otpočinje se sa organizacijom Inicijativnog sastanka.

### 4.5.1. Inicijativni sastanak

Dnevni red inicijativnog sastanka:

1. Tačka - Aklamativna saglasnost o rukovodjenju otvaranja inicijativnog sastanka. Ovom tačkom rukovodi najmladji (godište) prisutan član, dajući reč najstarijem (rukovodi sastankom) prisutnom članu pregovaračkih timova.
2. Tačka - Rukovodilac sastanka saopštava Predlog dnevnog reda i stavlja ga na usvajanje šefovima pregovaračkih timova (aklamacijom se potvrđuje već dogovoreni Dnevni red)
3. Tačka - Nakon glasanja (izglasavanja) Dnevnog reda, svaki od šefova pregovaračkih timova prilaže ovlašćenje u pisanoj formi o članovima svog tima, i usmeno predstavlja:
  - a) članove svog tima
  - b) članove prevodilačko-tehničke službe
  - c) člana međunarodne organizacije koji je prisutan po osnovu poziva dotične strane (ukoliko nije drugačije dogovoreno na pripremnom sastanku šefova pregovaračkih timova). U slučaju da su strane usaglasile jednu međunarodnu organizaciju kao jedinog medijatora, predstavlja se 5 članova medijatora, 2 zamenika medijatora i po 5 članova prevodilačko-tehničke službe medijatora (ukupno 40). O ovoj tački se ne glasa! Ukupan broj učesnika sa strane medijatora je 40.
4. Tačka - Predlog deset predvidjenih tema pregovora otvaranjem diskusije o:
  - a) predlogu eventualne dopune sadržaja u kom slučaju se vrši dopuna pojedinih tačaka po predlozima a što se verifikuje aklamacijom bez glasanja izuzev da predlog bitno odudara od sadržaja tema, kada se organizuje debata učesnika sa glasanjem – izglasavanjem predloga na kraju debate
  - b) izvornom obliku (aklamacija)
5. Tačka - Usaglašene teme rukovodilac čita i proglašava ih konačnim, a čime postaju predmet pregovora
6. Tačka - Usaglašavanje obavezujućih uslova za tok pregovora

### 4.5.2. Obavezujući uslovi organizacije pregovora

Predsedavajući usmeno saopštava predvidjene obavezujuće uslove za tok pregovora, a koji se odnose na:

- a) jezik na kome se pregovara – ravnopravni jezici svih učesnika pregovora i medijatorske grupe, a što omogućava prevodilačko tehnička služba (audielno i video praćenje...)

- b) *načinu vodjenja - rukovodjenja sastancima i obavezujućem načinu formiranja zapisnika (obavezujući pojedinačni zapisnici), kao i potvrde principa predsedavanja sastancima po osnovu domaćinstva*
- c) *potvrde termina i mesta domaćinstva (organizatora) održavanja po 5 sastanaka (dnevni, nedeljni, mesečni, godišnji), uz analizu (otvaranje debate) o predlozima dopune tačaka Dnevnog reda o kojima se glasa i koji se usvajaju, osim ako se ne usaglasi drugačije*
- d) *standardima koje organizatori moraju ispuniti prilikom održavanja sastanaka (sigurnost, tehnički uslovi...)*
- e) *obavezujućim odlukama za sve učesnike u vezi prisustva odnosno eventualnim povlačenjima iz pregovora. Ovo je uslovna i obavezujuća tačka o kojoj se ne glasa već se saopštava!*

## 7. Finansiranje RPDU

U slučaju da postoji zainteresovana **medjunarodna** struktura van pregovaračkih (donator, fond) koja želi da finansira kompletan proces pregovora i ukoliko postoji saglasnost pregovarača, nakon rasprave utvrđuje se:

- a) *Jedan raspolagač materijalnih sredstava (raspolagač doniranih sredstava do završetka pregovora – Povelje)*
  - b) *Utvrđuju se tačne pozicije utroška sredstava, a što se odnosi na plaćanje organizacije sastanaka i svih poslova koji se tom prilikom obavljaju, materijalni troškovi učesnika (putovanje i boravak), kao i materijalne naknade za učesnike.*
  - c) *Utvrđuje se način obavezujuće transparentne kontrole korišćenja predviđenih sredstava uz tačno navodjenje svrhe i namene, kao i dinamika raspodele sredstava po usaglašenim pozicijama.*
  - d) *Materijalni raspolagač sredstvima ne može distribuciju istih sprovoditi samoinicijativno van dogovorenih aktivnosti, niti ih plasirati u bezbednosno organizacionim poslovima, koji su apsolutna nadležnost organizatora sastanaka (sam snosi troškove).*
8. Način pripreme zvaničnih elemenata pregovora (zapisnici, ugovori) odnosno izradi završne Povelje o pregovorima, čitanje bez glasanja (prethodno dogovoreno od strane šefova pregovaračkih timova).
9. Drugim činjenicama a koje se mogu smatrati relevantnim od uticaja na tok pregovora.

Nakon prethodno obavljenih aktivnosti, zapisnički verifikovanih, prelazi se na usaglašavanje:

- Termina i mesta održavanja pregovaračkih sastanaka. U slučaju bilo kakve nemogućnosti dogovora učesnika, primenjuje se obavezujući princip da svaki od učesnika naizmenično organizuje pregovore po jednoj od deset tema, po abecednom redu imena učesnika.
- Dinamika realizacije i mesta održavanja sastanaka vezanih za izradu završne Povelje.
- Datum i mesto održavanja svečanog potpisa završne Povelje uz predlog potpisnika i učesnika tog čina.

Usaglašene predviđene aktivnosti se u formi zapisnika prezentuju šefovima pregovaračkih timova i timovima 5 medijatora, koji ih potpisuju a čime se verifikuje njihov sadržaj.

Ovim činom razgovori kao forma se smatraju okončanim, i prelazi se na sledeću fazu PREGOVORE.

## **II PREGOVORI - DOGOVORI**

### **UČESNICI U PREGOVORIMA**

- Pregovarački tim (do deset članova) sa šefom i dva zamenika šefa kao rukovodećom strukturom
- Medijatorska grupa (pet članova) sa šefom i dva zamenika šefa kao rukovodećom strukturom
- Prevodilačko-tehnička služba

### **5. TEME PREGOVORA**

- 1. KATEGORIZACIJA STANOVNIŠTVA**
- 2. DEFINISANJE ZDRAVSTVENIH I SOCIJALNIH POTREBA STANOVNIŠTVA I PAKETA USLUGA**
- 3. PROSTOR, KADAR I OPREMA U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA**
- 4. STANDARDIZACIJA/AKREDITACIJA ZDRAVSTVENIH USTANOVA I FORMIRANJE MREŽE ZU**
- 5. SOCIJALNA ZAŠTITA ZA RANJIVE/UGROŽENE GRUPE**
- 6. MEĐUOPŠTINSKA SARADNJA ZA DEFINISANJE SPECIFIČNOSTI POTREBA STANOVNIŠTVA NA TERITORIJI OPŠTINE**
- 7. DEFINISANJE PRAVNOG OKVIRA ZA PROGRAME ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE**
- 8. PROCENA POTREBNIH FINANSIJSKIH SREDSTAVA I STABILNIH IZVORA FINANSIRANJA**
- 9. IT U ZDRAVSTVU**
- 10. EKOLOGIJA**

## 5.1. Opšti principi na kojima se zasnivaju teme pregovora

- **Kvalitet**
- **Sveobuhvatnost**
- **Dostupnost**
- **Sistematičnost**
- **Univerzalnost**

### 5.1.1. TEMA - Kategorizacija stanovništva

#### • Cilj

Kategorizacijom stanovništva kroz do sada standardne modele kulturnih i etničkih determinanti, nasledjenih obrazaca, odsustvom javnih i političkih pritisaka, uticaja i obrazovanja, usvojiti model realne procene broja i potreba pojedinaca, populacije, populacionih grupa, za neophodnim zdravstvenim i socijalnim uslugama.

Usaglasiti i usvojiti jedinstven model utrdjivanja tačnog broja potencijalnih korisnika zdravstvenih i socijalnih usluga, u cilju izrade što relevantnijih zdravstvenih i socijalnih planova i programa zaštite stanovništva na nivou pojedinačnih lokalnih samouprava (opština).

Na osnovu utvrđenog maksimalno precizno procenjenog broja korisnika doneti obavezujuću Odluku o:

1. preventivnim merama i postupcima ranog otkrivanja bolesti kod određenih populacija stanovništva (obim mera i procena resursa)
2. standardizovati i sprovoditi edukativne mere i modelovati (formatizovati) javnu prezentaciju rezultata (usaglasiti formu prezentacije)
3. sprovoditi mere obavezne vakcinacije i prisustva infektivnih oboljenja uz javnu prezentaciju rezultata i eventualne opstruktivne aktivnosti i njihove nosioce

U sklopu iznetog izvršiti tačnu kategorizaciju stanovništva (broj) prema starosti:

- Broj novorođenčadi od 0 do 1 godina
- Broj predškolske dece od 1 do 6 godina
- Broj školske dece od 7 do 19 godina
- Broj studentske omladine od 19 do 27 godina
- Ostale grupacije stanovništva

Formirati kategorije stanovništva (broj) koje imaju specifične potrebe:

- Trudnice i porodilje
- Broj radno sposobnog građanstva od 16 do 67 godina
- Broj starih penzionera ili izdržavanih lica, odnosno korisnika i primaoca socijalne pomoći i stručna procena budućih korisnika
- Broj hronično obolelih i obolelih od malignih bolesti u određenoj populaciji stanovništva
- Broj hendikepiranih lica u odnosu na stepen hendikepiranosti, tj. da li su u kućnim uslovima (kućna nega) ili zahtevaju delimično ili potpuno stacionarno lečenje. Poseban osvrt na školsku omladinu.
- Lica sa drugim specifičnim oštećenjima ili psihofizičkim nedostacima, odnosno broj i stepen po određenim kategorijama stanovništva

### **5.1.2. TEMA - Definisane zdravstvenih i socijalnih potreba stanovništva i paketa usluga**

#### **• Cilj**

Usaglasiti modele za utvrđivanje obima i strukture problema (broj i faktičko stanje) ugroženih korisnika, kao i prioritete i obim neophodnih usluga u odnosu na usluge koje se trenutno sprovode prema određenoj kategoriji stanovništva u skladu sa raspoloživim resursima (specifičnosti).

Usaglasiti i utvrditi obavezujući jedinstven zakonski okvir za sveobuhvatnu i standardizovanu kontrolu u toku realizacije u odnosu na ugovorene modele, kao i način kontrole realizacije.

Usaglasiti i utvrditi jedinstvene dopunske mere i postupke kao podrška realizaciji standardizovanih predviđenih aktivnosti u odnosu na specifičnosti pojedinih lokalnih samouprava (opština).

### **5.1.3. TEMA - Prostor, kadar i oprema u zdravstvenim ustanovama**

#### **• Cilj**

Prezentovati trenutno realno primenjive pakete usluga (zdravstvenih i socijalnih) za određene kategorije stanovništva (opštine) i izvršiti obavezujuću standardizaciju mera i postupaka pružaoca usluga, kao i objekata i ustanova u kojima se iste sprovode, uz obaveznu (model) kontrole dogovorenog, a u periodu od 12 meseci, od momenta usvajanja sa obavezom prezentacije rezultata.

Utvrditi obavezujući model planskog sprovođenja opremanja zdravstvenih i socijalnih ustanova neophodnom i adekvatnom opremom, u skladu sa standardizovanim paketom usluga i u odnosu na broj zaposlenih, i stvarne potrebe kategorizovanog stanovništva.

### **5.1.4. TEMA - Standardizacija/Akreditacija zdravstvenih ustanova i formiranje mreže ZU**

#### **• Cilj**

Popisati i mapirati postojeću mrežu zdravstvenih ustanova po svim nivoima zdravstvene zaštite (opštine).

Utvrditi broj, strukturu, kapacitete i prostorni raspored zdravstvenih ustanova, kako državnog tako i privatnog sektora (opštine).

Utvrditi obavezujući standard za izradu planova i sprovođenja procesa akreditacije zdravstvenih ustanova u cilju analize i poboljšanja dostupne i kvalitetne zdravstvene zaštite, kako lokalnog, tako i stanovništva drugih opština iz okruženja (nesmetana dostupnost).

Izraditi jedinstveni model korišćenja i plaćanja usluga stanovništva u akreditovanim ustanovama van područja matičnih opština.

### **5.1.5. TEMA - Mere socijalne zaštite stanovništva sa posebnim osvrtom na ranjive/ugrožene grupe**

#### **• Cilj**

Usaglasiti obavezujući model jedinstvenih mera i postupaka u cilju očuvanja porodice i promovisanja njene vrednosti i značaja, a što podrazumeva usaglašavanje i usvajanje osnovnih modela:

- pomoć porodici i pojedincu da ostvari minimalnu socijalnu sigurnost (nivo pomoći)
- stvaranju uslova za nezavisan život invalida (rešavanje problema arhitektonskih barijera, pomagala, posebne edukacije za zapošljavanje ovakvih lica ...)
- pomoć starim licima koja zahtevaju tuđu pomoć i negu (domovi za stare, geronto domaćice ...) utvrđivanjem standarda po kategorijama
- brizi o deci bez roditeljskog staranja (hraniteljske porodice, dečija sela)
- podršku porodicama u rizičnim grupama (zavisnici od opijata, alkohola...)

- podršku porodicama sa većim brojem dece (nivo pomoći po članu)
- formirati model socijalne zaštite licima sa privremenim prebivalištem
- izrada usaglašenog modela mera i postupaka nadležnih struktura u cilju sankcionisanja izvršioca porodičnog nasilja i zaštite ugroženih članova porodice

#### **5.1.6. TEMA - Međuopštinska saradnja u definisanju i izradi jedinstvene strategije specifičnih potreba stanovništva na teritoriji opštine**

- **Cilj**

- Usvajanje obavezujućeg standardizovanog šifarnika, stanja i bolesti na osnovu koga se primenjuju standardizovane mere i postupci od strane adekvatnog kadra, uz korišćenje standardizovanih mera i postupaka upotrebom standardizovanih sredstava u adekvatnim uslovima u ustanovama, kao i van njih.
- Usaglasiti institucionalne ustanove za sprovođenje kontrole kvaliteta svih aktivnosti učesnika i utvrditi plan teritorijalnog rasporeda i ustrojstva istih.
- Standardizovati i formatizovati dokumentaciju o svim aktivnostima u cilju pripreme za statističku obradu, analizu kvaliteta i prezentaciju rezultata.

#### **5.1.7. TEMA - Definisane pravne okvire za programe zdravstvene i socijalne zaštite**

- **Cilj**

Definisati obim neophodnih, usaglašenih i obavezujućih zakonskih dokumenata po svim oblastima aktivnosti (zdravstvena i socijalna zaštita) u cilju regulisanja međusobnih prava i obaveza učesnika, matičnih i vanmatičnih opština.

Definisati model mogućnosti izmene pojedinih zakonskih dokumenata, odnosno utvrditi njihov postupak i nosioce izmena.

Definisati jedinstven model (matične države), nesmetanog subvencionisanog otkupa – dokupa nedostajućeg radnog staža, delimičnog ili potpunog (utvrđena visina po godini), dinamiku uplate, kao i određivanje institucije garanta validnosti ovakvih poslova. Ovo pravo omogućiti licima koja jesu ili koja po bilo kom osnovu mogu postati državljani matičnih država, u cilju ostvarenja zdravstvenih i socijalnih pružanja usluga.

Definisati obavezujući model restrukturiranja organizacija koje obezbeđuju i sprovode raspodelu penzionih i socijalnih materijalnih davanja korisnicima njihovim dovodjenjem u ravnopravan položaj organizovanjem i funkcionisanjem sa privatnim fondovima.

Standardizovati dokumentaciju vezanu za odnos primalac – pružalac socijalnih i penzionih davanja i dovesti je u formu jedinstvene i obavezujuće dokumentacije, kao i ostale značajne činjenice u vezi ove oblasti.

#### **5.1.8. TEMA - Procena neophodnih finansijskih sredstava za realizaciju predviđenih aktivnosti i standardizovan zakonski model obezbeđenja stabilnih izvora finansiranja**

- **Cilj**

Na osnovu usaglašenih i u prethodnim tačkama prezentovanih aktivnosti, napraviti obavezujući model stabilnog priliva sredstava u strukturu (ustanove) kojima se ista poveravaju na raspolaganje i precizno utvrdjenu distribuciju.

Obezbediti univerzalni i obavezujući model finansiranja organizacije (ustanova) koje raspolažu i planski distribuiraju prikupljena sredstva, a što se odnosi na: strukturu zaposlenih (zarade, doprinosi...) i neophodnih materijalnih sredstava za njihov rad, uz mogućnost eventualnih dopunskih izvora kroz poslovanje – vlasništvo.

Usaglasiti standardizovan javno dostupan model uvida i kontrole priliva i distribucije materijalnih sredstava kojima raspolažu predviđene organizacije (ustanove).

Usaglasiti model javne kontrole poslovanja državnih i privatnih fondova koji su formirani (se formiraju) u cilju nadoknade troškova svojih korisnika, a za usluge iz oblasti zdravstvene i socijalne zaštite i penzija prema neposrednim pružaocima navedenih usluga.

Usaglasiti model dopunskog finansiranja (prenos sredstava) u slučaju vanrednih okolnosti ili manjka prisutnih sredstava, a što bi moglo ugroziti zdravlje, socijalni status i život stanovništva lokalne samouprave (opštine ili regiona), blagovremenim sprovođenjem neophodnih mera i postupaka iz različitih razloga.

### **5.1.9. TEMA - IT u zdravstvu**

#### **• Cilj**

Uvodjenje i primena novih tehnologija i platformi, u cilju racionalizacije procesa rada i oslobadjanje zdravstvenog kadra neadekvatnog administrativnog posla.

Sprovesti neophodne standardizovane obavezujuće procedure pristupa informacijama u cilju zaštite privatnosti pacijenta.

Izrada jedinstvenog registra pružaoca usluga (za teritoriju Zapadnog Balkana) iz:

1. oblasti zdravstva
2. oblasti socijalne zaštite
3. kontrole kvaliteta životne sredine
4. rehabilitacionih centara
5. struktura koje na bilo koji način učestvuju u realizaciju pomenutih aktivnosti, a koje su registrovane i akreditovane

Uspostaviti usaglašen, dostupan i održiv model zdravstvene i socijalne zaštite celokupnog stanovništva Zapadnog Balkana, u navedenim ustanovama, uz zakonom predviđen i formatizovan način plaćanja usluga, a kroz obaveznu institucionalnu kontrolu kvaliteta usluga i poštovanja usaglašenih obavezujućih mera i postupaka.

Izrada jedinstvenih edukativnih programa za zaposlene, kao i korisnike usluga, dostupnih na elektronskim medijima.

Izrada i prezentacija standarda za korišćenje farmaceutskih preparata (lekova, suplemenata) i drugih supstanci za ljudsku i životinjsku upotrebu, dostupnih u okviru elektronskih formi.

Izrada jedinstvenih standarda za puštanje u promet i kontrolu kvaliteta farmaceutskih preparata, vakcina za ljudsku i životinjsku upotrebu idr., dostupnih u okviru elektronskih formi.

Izrada zakonskog mehanizma za kontrolu i sankcionisanje za prekršiocyte iz prethodno navedenih oblasti i njihova javna prezentacija.

### 5.1.10. TEMA – Ekologija “Zapadnog Balkana”

#### • Cilj

Standardizovati i usvojiti mere i postupke u sprovođenju kontrole međunarodnih standarda, a u skladu sa tim utvrditi i izvršiti sveobuhvatan popis potencijalnih zagadivača životne sredine u svim opštinama regiona.

Poštovati obavezujuće mere i osnovna načela o očuvanju životne sredine prilikom otvaranja i tokom rada zdravstvenih ustanova, u odnosu na tretman infektivnog medicinskog otpada, oštih predmeta, svih toksičnih susptanci, nuklearnih materija itd.

Formatizovati i primeniti način čuvanja i transporta toksičnih materija, lekova i nuklearnih materija koje se koriste u procesu medicinske terapije, ili za druge poslove.

Uvesti obavezu kontrole i eventualne neophodne adaptacije u postojećim i izgradnji novih zdravstvenih i zdravstveno-rehabilitacionih ustanova, kao obaveznu zaštitu, kako zaposlenih, prisutnih korisnika u njima, tako i prema licima van navedenih ustanova.

Utvrditi standarde odlaganja i uništavanja infektivnog medicinskog otpada i toksičnih susptanci.

Verifikovati potencijalne zagađivače i utvrditi standarde kontrole u proizvodnji štetnih agenasa.

- Izraditi sistem ranog obaveštavanja stanovništva, u slučaju neposredne opasnosti po njega (jedinstven model)
- Izgraditi i zakonski formatizovati ljudske i organizaciono-tehničke obavezujuće resurse, kao i standardizovani plan njihovog korišćenja u slučaju neposredne opasnosti
- Izrada edukativnih programa iz oblasti ekologije i njihovo obavezno uvođenje u školske programe (jedinstven model)
- Standardizovati i zakonski formatizovati nivo sankcija prema pojedinačnim prekršiocima donetih standarda i obavezujućih mera i postupaka u oblasti ekologije (jedinstven model)
- Utvrditi druge mere i postupke pomoći u odnosu na specifičnosti pojedinih lokalnih samouprava (opština) u oblasti ekologije i sanacije eventualnih štetnih posledica (akcedenata i prirodnih nepogoda) (jedinstven model)
- Izgrada obavezujućeg modela za sprečavanje samoinicijativnog odlaganja štetnog otpada u zemlju i vodene površine uz standardizaciju zakonom utvrđenih restriktivnih mera, a koje se odnose na aerozagadivače.

### III UGOVORI

Nakon završetka pregovora, a u roku ne dužem od 30 dana, svi učesnici u pregovorima formiraju i potpisuju završne obavezujuće ugovore o svih 10 tema koje postaju sastavni deo Povelje.

Tako formiran tekst Povelje se predstavlja na **završnoj konferenciji** na kojoj se ista potpisuje i prezentuje javnosti kao sveobuhvatni i obavezujući akt za učesnike pregovora.

Povelju potpisuju šefovi pregovaračkih timova i članovi medijatorske grupe (u slučaju prisustva), a uz prethodni dogovor svih pregovaračkih struktura, eventualno i druga lica.

Aktivnosti iz sadržaja Povelje se primenjuju momentom potpisivanja iste.

Sadržaj Povelje ne trpi izmene bez dogovora svih potpisnika Povelje.

Svi potpisnici Povelje zadržavaju po jedan istovetan primerak koji mora sadržati potpise svih ovlašćenih lica učesnika pregovora, da bi se smatrao validnim.

### IV PREDLOG REALIZACIJE SADRŽAJA POVELJE

Šefovi pregovaračkih timova formiraju i čine "Savet za zdravstvenu i socijalnu zaštitu i očuvanje čovekove okoline" za teritoriju Zapadnog Balkana.

Pomenuti Savet može funkcionisati kao samostalno telo ili kao učesnik multidisciplinarnog tela i za druge oblasti (ekonomija, kultura, nauka, sport ...), u slučaju da se takva tela formiraju.

Konstituciju Saveta uspostavljaju njegovi članovi uz obaveštavanje NSIP pojedinih naroda, odnosno zvaničnih struktura matičnih država (Vlade, Skupštine).

Savet samostalno donosi odluke o formiranju neophodnih **stručnih službi** koje će mu pomagati u realizaciji sadržaja Povelje.

Savet ima obavezu da prezentuje najširoj javnosti planirane i realizovane aktivnosti u formi: konferencija za štampu, saopštenja za medije i druge forme oglašavanja.

Savet donosi svoj Poslovnik o radu i druga akta kojim se uređuje njegova kompletna aktivnost. Savet čine šefovi pregovaračkih timova. Rad Saveta je samostalan, što isključuje bilo koji vid nadzora i učešća od strane eksternih grupa i organizacija.